

**แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว
อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ***

**GUIDELINES FOR PROMOTING CAREERS FOR THE ELDERLY IN THE NA SIAO
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION AREA MUEANG CHAIYAPHUM
DISTRICT CHAIYAPHUM PROVINCE**

อภิสราร ชุมแสง¹, ธิตีรัตน์ เหล่าคมพุดตาจารย์², ณัฐดนัย แก้วโพนงาม³
 Apisara Chumsaeng¹, Thitirat Laokhompruttajan², Nutdanai Kaewponngam³
 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ^{1,2,3}
 Chaiyaphum Rajabhat University, Thailand.^{1,2,3}
 Email : apissara222520@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อบต. ประธานผู้สูงอายุ จำนวน 362 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าปัจจัยด้านความสนใจในการประกอบอาชีพ (X_2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพ (X_1) และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนการประกอบอาชีพ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .322 .249 และ .074 ตามลำดับ 3) แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ได้แก่ (1) หน่วยงานอื่นๆ ควรมีหลักการสำคัญระบบปัญหาทางเศรษฐกิจ (2) การสร้างงานให้กับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน (3) จัดงบประมาณในการดำเนินงาน (4) ภาครัฐหรือข่ายควรมีการส่งเสริมงบประมาณสำหรับสนับสนุนจัดกิจกรรมการส่งเสริม (5) แก้ไขปัญหาและส่งเสริมอาชีพมีการบริหารจัดการระบบลงทะเบียนผู้สูงอายุมีการรับฟังความคิดเห็นและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา (6) ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในปัญหาทางเศรษฐกิจและเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้สูงอายุ (7) มีการรณรงค์ปัญหา สร้างความเชื่อมั่นของการแก้ไขปัญหา (8) มีแนวทางของการพัฒนาปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ (9) สนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของ

ผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม (10) มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ตามที่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุทุกปี และ (11) รัฐควรส่งเสริมงบประมาณผ่านหน่วยงานท้องถิ่นในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : 1. แนวทางการส่งเสริมอาชีพ 2. ผู้สูงอายุ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the economic problems of the elderly, 2) study the factors that promote the elderly's career, and 3) study the guidelines for promoting the elderly's career in the Na Siao Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, and Chaiyaphum Province. It was mixed-method research between quantitative and qualitative research. The sample group used in the quantitative research was community leaders, village heads, village health volunteers, subdistrict administrative organizations, and the elderly chairman, totaling 362 people. The sample group used in the qualitative research was purposively selected, totaling 10 people. The research instruments were questionnaires and interview forms. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, multiple regression analysis using the hierarchical variable selection method, and content analysis.

The research results found that: 1) the economic problems of the elderly in Na Siao Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, Chaiyaphum Province (overall) were at a moderate level. 2) The factors promoting the elderly's careers in Na Siao Subdistrict Administrative Organization, Mueang District, and Chaiyaphum Province were at a moderate level overall. It was found that the factor of interest in engaging in a career (X_2), the factor of participation in engaging in a career (X_1), and the factor of receiving support for engaging in a career (X_4) had predictive coefficients in the raw scores (b) equal to .322, .249, and .074, respectively. 3) The guidelines for promoting the elderly's careers were as follows: (1) other agencies should have important principles and systems for economic problems. (2) Create jobs for the elderly sustainably. (3) Allocate a budget for operations. (4) The network should promote a budget fund to support promotion activities. (5) Solve problems and promote careers. Manage the elderly registration system. Listen to opinions and use the results for improvement and development. (6) Community leaders are proactive about economic problems and care about the happiness and suffering of the elderly. (7) Campaign for problems. Build confidence in solving problems (8) have guidelines for developing economic problems of the elderly (9) support and promote the elderly to solve their

economic problems in a tangible way (10) have various projects organized according to the policy on solving economic problems of the elderly every year and (11) the government should promote budgets through local agencies to manage and solve economic problems of the elderly in order to benefit the elderly.

Keywords : 1. Career promotion guidelines 2. Elderly 3. Na Siao Subdistrict Administrative Organization

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สังคมโลกปัจจุบันสถานการณ์ประชากรโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเงื่อนไขการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือ การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยมีเพศชายและเพศหญิงมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศขึ้นไป ขณะเดียวกัน ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2559 พบว่า มีประชากรผู้สูงอายุรวมทั้งสิ้น 9,934,309 คน คิดเป็นร้อยละ 15.07 ของประชากร ดังนั้น ประเทศไทยจึงนับได้ว่าเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” และคาดว่าจะอีก 4 ปี ข้างหน้า ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ 20 ทำให้กลายเป็น “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” ขณะเดียวกันปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นประเทศไทยจึงนับได้ว่าเป็นสังคมผู้สูงอายุและคาดว่าจะอีก 4 ปีข้างหน้า ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จะมีมากถึงร้อยละ 20 ทำให้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (จิราพร ทองดี และคณะ, 2557) ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สังคมหรือประเทศนั้นจะต้องมีประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ระดับสังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์นั้น สังคมหรือประเทศนั้นจะต้องมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศหรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี มากกว่าร้อยละ 14 ของประชากรทั้งประเทศ แสดงว่าประเทศนั้นเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2560 ก็ได้เปิดเผยถึงการทำงานของสูงอายุในประเทศไทย ที่มีอัตราเพิ่มขึ้น ร้อยละ 16.8 ของประชากรทั้งประเทศ โดยพิจารณาลักษณะ การทำงานของผู้สูงอายุ พบว่า มีผู้สูงอายุที่ทำงาน 4.06 ล้านคน หรือ ร้อยละ 35.6 ของผู้สูงอายุทั้งหมด อาชีพของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ คือผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรฯ ร้อยละ 56.5 เมื่อจำแนกการทำงานของสูงอายุตามภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉยเหนือมีจำนวนมากที่สุด คือ 1.45 ล้านคน หรือ ร้อยละ 35.8 เมื่อพิจารณาถึงค่าจ้างเฉลี่ยต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ทำงาน ประมาณ 11,600 บาท ได้แก่ ภาคการค้าและบริการ 15,838 บาท ภาคการผลิต 10,860 บาท และภาคเกษตรกรรม 4,874 นอกจากนี้ยังพบว่าการทำงานของสูงอายุที่เป็นแรงงานในระบบ จำนวน 4.77 แสนคน ร้อยละ 11.7 ส่วนแรงงานนอกระบบ จำนวน 3.59 ล้านคน ร้อยละ 88.3 (วิพรรณ ประจวบเหมาะ, 2556)

จะเห็นได้ว่าอัตราการเติบโตด้านจำนวนของผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น โดยผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม แต่รายได้กลับน้อยกว่าภาคการค้าและบริการและภาคการผลิต อีกทั้งมีผู้สูงอายุที่ทำงานเป็นแรงงานนอกระบบ อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอาชีพการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุของ

ประเทศไทย การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุเป็นการสร้างรายได้และเพิ่มคุณค่าในตนเองให้กับผู้สูงอายุจากการสำรวจของนิด้าโพลเรื่องการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุตามแนวทางประชารัฐ พบว่า ความประสงค์ของประชาชนในการทำงานเมื่ออยู่ในวัยผู้สูงอายุ กรณีมีผู้จ้างงานเปิดโอกาสให้เข้าทำงานพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.77 ระบุว่า มีความประสงค์ที่จะทำงานเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุหากมีผู้ว่าจ้างเปิดโอกาสให้เข้าทำงานและร้อยละ 18.23 ระบุว่า ไม่มีความประสงค์ที่จะทำงาน โดยในจำนวนของผู้ที่ประสงค์จะทำงานส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.09 ระบุเหตุผลว่ามีความจำเป็นในการดำรงชีวิต รองลงมา ร้อยละ 51.84 ระบุว่า สร้างคุณค่าให้กับตนเอง ร้อยละ 42.44 ระบุว่า มีภาระทางการเงิน ร้อยละ 32.27 ระบุว่า สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น และร้อยละ 25.91 ระบุว่า ช่วยเหลือสังคม สำหรับผู้ที่ไม่ประสงค์จะทำงานได้ระบุเหตุผลส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.48 ระบุว่า มีปัญหาด้านสุขภาพ รองลงมา ร้อยละ 46.45 ระบุว่า ต้องการพักผ่อน ท่องเที่ยว ร้อยละ 40.05 ระบุว่า ดูแลลูกหลาน ร้อยละ 12.81 ระบุว่า เปลี่ยนไปทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 6.98 ระบุว่า ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว สภาวะสังคมสูงวัยที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นนอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อตลาดแรงงานจากจำนวนแรงงานที่มีอายุมากขึ้นแล้วยังส่งผลทางอ้อมต่อการทำงานของแรงงานวัยทำงานในปัจจุบัน ดังนั้นการออกแบบนโยบายด้านแรงงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในระยะยาวควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้และสิงคโปร์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นเรื่องเร่งด่วนที่รัฐควรเร่งรีบในการดำเนินการ (บรรลุ ศิริพานิช, 2550)

ผู้สูงอายุกลุ่มเป้าหมายอย่างอาเซียน ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เข้าใจถึงประเด็นที่เป็นความอ่อนไหวต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น 4 ด้าน เตรียมความพร้อมด้านภาษาและการปรับตัว สร้างแรงจูงใจให้แรงงานทำงานมากขึ้นโดยเฉพาะแรงงานสูงอายุและแรงงานหญิง โดยการออกแบบการทำงานให้มีลักษณะยืดหยุ่นจะเอื้อให้แรงงานสูงอายุและแรงงานหญิงสามารถหางานให้เหมาะสมตามความต้องการได้การขยายสิทธิประโยชน์ในการจ้างงานผู้สูงอายุในกลุ่มที่มีทักษะและยังสามารถทำงานได้ นโยบายหลักที่ต่างประเทศนำมาใช้เป็นแนวทางเตรียมรับมือสังคมผู้สูงอายุ การขยายอายุเกษียณโดยไทยอยู่ระหว่างการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ขยายอายุเกษียณของแรงงานในสถานประกอบการจาก 55 ปี เป็น 60 ปี การสนับสนุนให้บริษัทจ้างงานผู้สูงอายุ ภาครัฐได้จัดตั้งศูนย์บริการจัดหางานผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมให้มีการจ้างงานและมีการรายได้เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทที่จ้างผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งต้องมีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท การเพิ่มทักษะและจัดหางานให้เหมาะสมกับแรงงานจะช่วยเพิ่มความสามารถในการหารายได้และยกระดับผลิตภาพของแรงงานในระยะยาว และการยกระดับคุณภาพชีวิต ภาครัฐมีส่วนสำคัญในการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ รวมถึงการจัดสรรรายได้และรายจ่ายอย่างสมดุล โดยเฉพาะรายได้หลังวัยเกษียณผ่านการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ รวมทั้งมีการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้ทุกวัยสามารถใช้ร่วมกันได้ สำหรับประเทศไทย ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ค่อนข้างจำกัด ส่วนใหญ่จะเป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์บริการทางการแพทย์ที่อยู่ไกลจากบ้าน หรือยังไม่มีรถโดยสารในการเดินทางไปต่างสถานที่ ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากมีความยากลำบากในการเข้าถึงสวัสดิการจากส่วนกลาง และการปรับตัวเมื่อก้าวเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี (อรรณพ แผนคง, 2553)

การพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุตามศักยภาพและความสนใจนั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสอดคล้องกับ พรบ.ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 (3) ว่าผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการประกอบอาชีพหรือ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม โดยใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลผู้สูงอายุและการแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการนำศักยภาพและความสนใจมาพิจารณากำหนดงานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยมีหลักว่าต้องเป็นงานที่ไม่เหนื่อย คลายเหงา สร้างความภูมิใจและความสุขให้ผู้สูงอายุเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมโดยผู้สูงอายุอาจจะมียาได้หรือสิ่งตอบแทนอื่นประกอบด้วย การสนับสนุนการพัฒนาอาชีพผู้สูงอายุเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานและช่วยให้ผู้สูงอายุ ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การวางแผนและพัฒนาอาชีพจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเตรียมการและส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับวิธีคิด ท่าทีมุมมองต่อชีวิตการใช้ชีวิต (ภัทร งามล, 2554) การให้การศึกษาอาชีพ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถจัดทำแผนพัฒนาอาชีพและทำการพัฒนาอาชีพของตนเองได้ ควรจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้การศึกษาแก่ผู้สูงอายุในด้านการวางแผนพัฒนาอาชีพ เช่น การฝึกอบรมด้านอาชีพการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพการสัมมนาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารอาชีพ รวมตลอดถึงกระบวนการและระเบียบการปฏิบัติงานของ องค์กรเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาอาชีพ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวางแผนและพัฒนาอาชีพที่สำคัญสำหรับผู้สูงอายุสอดคล้องกับ BLT ได้กล่าวว่าข้อมูลกรมจัดหางานปี 2560 พบว่าตำแหน่งงานที่ต้องการผู้สูงอายุมากที่สุดได้แก่ แรงงานด้านการผลิต เสมียนพนักงานทั่วไป เจ้าหน้าที่สำนักงาน แรงงานประมง และพนักงานขาย การให้คำปรึกษาอาชีพ เพื่อช่วยให้สามารถเลือกเป้าหมายอาชีพ เส้นทางเดินสำหรับอาชีพ สามารถทำการวางแผนอาชีพและพัฒนาอาชีพของตนเองได้อย่างเหมาะสม ควรจะมีโครงการให้คำปรึกษาอาชีพแก่ผู้สูงอายุด้วย ดังนั้น การพัฒนาอาชีพของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี เป็นต้นไป ควรเน้นการให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการให้ความรู้ ให้คำปรึกษารวมถึงการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้กับผู้สูงอายุ เพื่อนำไปเป็นแนวทางพัฒนาอาชีพ และตอบสนองความต้องการของตลาดในยุคปัจจุบัน จังหวัดชัยภูมิมีประชากรผู้สูงอายุในปีพ.ศ. 2562 จำนวน 203,237 คน โดยตำบลนาเสียวมีจำนวนผู้สูงอายุทั้งเพศชายและหญิงรวม 1,902 คน ดังนั้นผู้ทางวิจัยเล็งเห็นถึงปัญหาสุขภาพจิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับกลุ่มผู้สูงอายุโดยจะเข้าไปส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลนาเสียว มีกิจกรรมร่วมกัน และสามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลนาเสียวสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้รับรู้และเข้าใจถึงสภาพปัญหาเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

3.2 ได้ทราบปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ และสามารถนำปัจจัยต่าง ๆ ไปพัฒนาต่อยอดเกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ได้รู้และได้วิธีหรือแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง

3.4 ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยวิจัยเชิงผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อบต. ประธานผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 362 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อบต. ประธานผู้สูงอายุที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 362 คน เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรที่มีความแตกต่างกันระหว่างหน่วยสุ่มที่สามารถจำแนกออกเป็นชั้นภูมิ เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความครบถ้วน ครอบคลุม และคำนวณหาจำนวนตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. อบต. ประธานผู้สูงอายุที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 362 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) ประชากรกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สามารถให้ข้อมูลองค์ความรู้ ความเป็นมา สภาพปัจจุบันและแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 10 คน ในเขตตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตามของแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ในพื้นที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ เป็นมาตรานามบัญญัติ และเรียงลำดับ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสภาพปัญหาเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง

จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมี 5 ระดับ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรตามของแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่ โดยแยกเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 5 คน รวมจำนวน 10 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้ ประกอบการอภิปรายผล 3. การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูล ให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็น รายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล

จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็น รายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย 2) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเป็นกรอบแนวคิด ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ การตีความ และนำเสนอ ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

5.1 สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (โดยรวม) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$, S.D.= .34) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หน่วยงานท้องถิ่น ($\bar{X}=3.17$, S.D.= .46) ผู้นำชุมชน ($\bar{X}=2.96$, S.D.= .43) และภาคีเครือข่าย ($\bar{X}=2.83$, S.D.= .66) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับสภาพปัญหา
ภาคีเครือข่าย	2.83	.66	ปานกลาง
ภาวะผู้นำชุมชน	2.96	.43	ปานกลาง
หน่วยงานท้องถิ่น	3.17	.46	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.99	.34	ปานกลาง

5.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ (โดยรวม) พบว่า ปัจจัยด้านความสนใจในการประกอบอาชีพ (X_2) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพ (X_1) และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนการประกอบอาชีพ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .322 .249 และ .074 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) .281 .186 และ .088 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวแปรพยากรณ์ของการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม

ลำดับตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	2.073	.376	.472	5.517	.000	.562	2.467

ลำดับตัวแปรที่ได้รับ การคัดเลือก	B	S.E.	Beta	t	P- value	Collinearity Statistics	
						Tolera nce	VIF
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ในการประกอบอาชีพ (X ₁)	.249	.101	.186	2.461	.014*	.420	2.381
ปัจจัยด้านความสนใจใน การประกอบอาชีพ(X ₂)	.322	.081	.281	3.989	.000*	.485	2.062
ปัจจัยด้านการรวมตัว เป็นเครือข่ายการ ประกอบอาชีพ(X ₃)	.070	.079	.047	.889	.374	.847	1.180
ปัจจัยด้านการได้รับการ สนับสนุนการประกอบ อาชีพ(X ₄)	.074	.042	.088	1.776	.027*	.970	1.031
ปัจจัยด้านการส่งเสริม การประกอบอาชีพ(X ₅)	-.099	.075	-.102	-1.328	.185	.405	2.467
SE _{est} = ±.64780							
R = 284; R ² = .081 ; Adj. R ² = .064 ; F = 4.788 ; p-value = 0.01							

5.3 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ควรมีหลักการสำคัญระบบปัญหาทางเศรษฐกิจ 2) การสร้างงานให้กับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน 3) จัดงบประมาณในการดำเนินงาน 4) ภาครัฐเครือข่ายควรมีการส่งเสริมงบประมาณสำหรับสนับสนุนจัดกิจกรรมการส่งเสริม 5) แก้ไขปัญหาและส่งเสริมอาชีพมีการบริหารจัดการระบบลงทะเบียนผู้สูงอายุมีการรับฟังความคิดเห็นและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนา 6) ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในปัญหาทางเศรษฐกิจและเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้สูงอายุ 7) มีการณรงค์ปัญหา สร้างความเชื่อมั่นของการแก้ไขปัญหา 8) มีแนวทางของการพัฒนาปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ 9) สนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม 10) มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ตามที่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุทุกปี และ 11) ภาครัฐส่งเสริมงบประมาณผ่านหน่วยงานท้องถิ่นในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หน่วยงานท้องถิ่นภาวะผู้นำชุมชนดี และภาคีเครือข่าย ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานท้องถิ่น ภาวะผู้นำ

ชุมชน และภาคีเครือข่ายยังขาดการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งยังไม่แก้ไขปัญหาที่ไม่ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล กนต์สีโล (เรือนเพชร) (2561) ได้ศึกษาเรื่องการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ระดับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

6.2 ปัจจัยที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียวอำเภอมืองจังหวัดชัยภูมิ (โดยรวม) พบว่า ปัจจัยด้านความสนใจในการประกอบอาชีพ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนการประกอบอาชีพ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .322 .249 และ .074 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านความสนใจในการประกอบอาชีพ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพ และปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนการประกอบอาชีพ มีอิทธิพลที่ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิชัย ขาแสน (2564) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร มีอิทธิพลสูงที่สุด ($\beta = .279$) รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ ($\beta = .188$) และน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนด้านแรงงาน สิ่งของเงินทองและบริการ ($\beta = .172$) มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .696 อธิบายได้ว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคมทำนายคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 69.60 (Adjusted $R^2 = .696$)

6.3 ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอมืองชัยภูมิจังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) หน่วยงานอื่น ๆ ควรมีหลักการสำคัญระบบปัญหาทางเศรษฐกิจ 2) การสร้างงานให้กับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน 3) จัดงบประมาณในการดำเนินงาน 4) ภาคีเครือข่ายควรมีการส่งเสริมงบประมาณสำหรับสนับสนุนจัดกิจกรรมการส่งเสริม 5) แก้ไขปัญหาและส่งเสริมอาชีพมีการบริหารจัดการระบบลงทะเบียนผู้สูงอายุมีการรับฟังความคิดเห็นและนำไปปรับปรุงและพัฒนา 6) ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในปัญหาทางเศรษฐกิจและเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของผู้สูงอายุ 7) มีการรณรงค์ปัญหา สร้างความเชื่อมั่นของการแก้ไขปัญหา 8) มีแนวทางของการพัฒนาปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ 9) สนับสนุนและส่งเสริมผู้สูงอายุให้มีการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม 10) มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ ตามที่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุทุกปี และ 11) รัฐควรส่งเสริมงบประมาณผ่านหน่วยงานท้องถิ่นในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจผู้สูงอายุเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พายุ นาวาคู (2564) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สูงอายุของบ้านหนองบ่อ ตำบลหนองบ่อ อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบ แนวทางในการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สูงอายุเริ่มจากการตระหนักว่า ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีคุณค่าของชุมชน หากผู้สูงอายุสามารถมีรายได้เป็นของตนเองที่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพของตนเอง

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้ 1) มีหลักการสำคัญของระบบปัญหาทางเศรษฐกิจ 2) การสร้างงานอย่างยั่งยืน 3) จัดงบประมาณ 4) มีการส่งเสริมกองทุน 5) แก้ไขปัญหาและส่งเสริมอาชีพ มีความกระตือรือร้นเอาใจใส่ 7) มีการสร้างความ 8) มีแนวทางของการพัฒนา 9) มีการสนับสนุนและส่งเสริม 10) มีการจัดทำโครงการ และ 11) รัฐส่งเสริมงบประมาณ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ภาครัฐเครือข่าย ควรมีการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุและภาครัฐเครือข่าย หรือหน่วยงานของรัฐที่ใกล้ชิดประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

8.1.2 ผู้นำชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในการประเมินนโยบายการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญประสานงานแก่ทุกฝ่าย ให้ความสำคัญในสิทธิหลาย ๆ ด้าน

8.1.3 หน่วยงานท้องถิ่น ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ มีแผนในการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุอย่างชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม และสามารถนำนโยบายการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติเป็นรูปร่างตามความต้องการของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติหน้าที่มีแผนแม่บทอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรโดยนำไปใช้ และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติต่อหน้าที่เป็นรูปธรรมได้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

8.2.2 ควรให้บุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ในองค์กรภาครัฐได้มีส่วนในการปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักความเอาใจใส่ ติดตามในการทำงานร่วมกัน การปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ และพัฒนาบุคลากร ภาครัฐให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในการปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ มารณรงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

8.2.3 ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อได้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของผู้สูงอายุ มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ในการแก้ไขปัญหาตลอดจนการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในการร่วมกันแก้ไขปัญหา

8.2.4 ในการทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุต้องรวมพลังสร้างจิตอาสาใจเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม ทั้งถึง เท่าเทียม และช่วยกันรวมพลังพัฒนาแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ โดยใช้เวทีวิชาการ การจัดนิทรรศการ การสาธิตการปฏิบัติการ เป็นตัวเชื่อมโยงและพัฒนากการทำงาน

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยเปลี่ยนขนาดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยให้กว้างและขนาดใหญ่ขึ้น เช่นระดับทุกภาคของประเทศไทย หรือเป็นองค์กรปกครองหรือศูนย์งานอื่นๆ

8.3.2 ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำแนวทางการส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิให้มีประสิทธิภาพ

9. เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- จีราพร ทองดี และคณะ. (2557). ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข. 22(3). 88-99.
- บรรลุ ศิริพานิช. (2550). คู่มือผู้สูงอายุ: ฉบับเตรียมตัวก่อนสูงอายุ (เตรียมตัวก่อนเกษียณการงาน). กรุงเทพมหานคร : หมอชาวบ้าน.
- พระชนพล กนต์สีโล (เรื่อนเพ็ชร). (2561). การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พายุ นาวาคุระ. (2564). แนวทางการพัฒนาอาชีพสำหรับผู้สูงอายุของบ้านหนองบ่อตำบลหนองบ่อ อำเภอเมืองอุบลราชธานีจังหวัดอุบลราชธานี. มนุษยสังขมสาร (มสส.). 19(3). 21-41.
- ภัทร งามล. (2554). ความสุขในชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนเมือง: กรณีศึกษาชุมชนวัดไชยทิศเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฤทธิชัย ชาแสน. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร. หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิพรรณ ประจวบเหมาะ. (2556). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2555. นนทบุรี : เอสเอส พลัส มีเดีย จำกัด.
- อรรวรรณ แผนคง. (2553). การพยาบาลผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : ธนาเพลส จำกัด.
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests. *Psychometrika*. 16. 297–334.
- Rovinelli, R. J. and Hambleton, R. K. (1977). On the Use Content Specialist in the Assessment of Criterion Reference Test Item Validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*. 2(2). 49–60.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics an introductory analysis*. New York : Harper & Row.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเอาใจใส่ในงานการให้คำปรึกษาและมีเมตตา
ยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิตีรัตน์ เหล่าคมพุดาจารย์
ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐดนัย แก้วโพนงาม ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้
คำแนะนำตรวจแก้ข้อบกพร่องต่างๆ ให้สมบูรณ์ที่สุด และได้ช่วยแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่องให้มี
ความสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตากรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณมา ณ
โอกาสนี้ด้วย